

LỜI NÓI ĐẦU

Cuộc Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2009 được tiến hành vào thời điểm 0 giờ ngày 1 tháng 4 năm 2009, theo Quyết định số 94/2008/QĐ-TTg ban hành ngày 10 tháng 7 năm 2008 của Thủ tướng Chính phủ. Đây là cuộc Tổng điều tra dân số lần thứ tư và điều tra về nhà ở lần thứ ba, được tiến hành ở Việt Nam kể từ sau thống nhất đất nước vào năm 1975. Mục đích của cuộc tổng điều tra này là thu thập số liệu cơ bản về dân số và nhà ở trên toàn bộ lãnh thổ nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, phục vụ công tác lập kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2011-2020.

Bên cạnh báo cáo “Tổng điều tra dân số và nhà ở Việt Nam năm 2009: Các kết quả chủ yếu” đã được công bố vào tháng 7/2010, một số chủ đề quan trọng như sinh, chết, di cư và đô thị hóa, cấu trúc tuổi-giới tính của dân số, tình hình giáo dục, tiếp tục được khai thác phân tích sâu nhằm cung cấp những thông tin quan trọng về thực trạng và những khuyến nghị về chính sách phù hợp về những chủ đề đó.

Chuyên khảo “Di cư và đô thị hóa ở Việt Nam: Thực trạng, xu hướng và những khác biệt” đã được xây dựng, sử dụng số liệu điều tra mẫu 15% của cuộc Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2009, nhằm cung cấp thông tin cập nhật tới độc giả về chủ đề này ở Việt Nam.

Kết quả phân tích số liệu cho thấy xu hướng tăng của di cư cả về số lượng tuyệt đối lẫn tỷ lệ ở Việt Nam, và sự đóng góp mạnh mẽ của di cư vào khu vực thành thị, đặc biệt là các thành phố lớn. Di cư có đóng góp tích cực cho bản thân người di cư và sự phát triển của nơi đến, nhưng di cư cũng góp phần làm gia tăng khoảng cách kinh tế - xã hội giữa nơi đến và nơi đi, giữa thành thị và nông thôn, và giữa các vùng. Cùng với quá trình công nghiệp hóa và đô thị hóa, dân cư ở các vùng thành thị đang tăng trưởng mạnh mẽ. Dân cư thành thị có nhiều lợi thế so với dân cư nông thôn trong quá trình phát triển. Tuy nhiên, tình trạng đô thị hóa quá tải ở Việt Nam, dẫn đến tình trạng một bộ phận dân cư thành thị không có điều kiện tiếp cận với các tiện nghi cơ bản, ngay cả ở những đô thị phát triển nhất như thành phố Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh. Chuyên khảo cũng đã đưa ra những gợi ý cho các chính sách phát triển của Việt Nam cần chú trọng hơn đến vấn đề di cư và đô thị hóa hiện nay để đảm bảo di cư và đô thị hóa sẽ đóng góp tốt nhất cho tăng trưởng và phát triển kinh tế xã hội ở Việt Nam.

Tổng cục Thống kê xin trân trọng cảm ơn Quý Dân số Liên hợp quốc đã hỗ trợ về tài chính và kỹ thuật cho cuộc Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2009, đặc biệt cho việc phân tích số liệu và chuẩn bị Báo cáo chuyên khảo này. Chúng tôi đặc biệt cảm ơn Tiến sỹ Nguyễn Thanh Liêm, Viện Dân số, Sức khỏe và Phát triển và Tiến sỹ Nguyễn Hữu Minh, Viện Gia đình và Giới, thuộc Viện Khoa Học Xã Hội Việt Nam, đã phân tích số liệu và dày công biên soạn bản Báo cáo. Chúng tôi bày tỏ lời cảm ơn chân thành tới các chuyên gia trong nước và quốc tế, các cán bộ Văn phòng UNFPA, cán bộ TCTK đã làm việc nhiệt tình cùng các tác giả và có những góp ý sâu sắc trong quá trình biên soạn và hoàn thiện Báo cáo, cũng như tới văn phòng Tổ chức Di cư Quốc tế (IOM) và Chương trình Định cư Con người Liên hợp quốc (UNHABITAT) đã có góp ý cho bản thảo của báo cáo này.

Chúng tôi hân hạnh được giới thiệu với bạn đọc trong và ngoài nước ấn phẩm chuyên sâu về chủ đề di cư và đô thị hóa đang thu hút sự quan tâm của các nhà nghiên cứu, các nhà quản lý, các nhà lập chính sách và cả xã hội. Chúng tôi mong nhận được ý kiến đóng góp của độc giả, rút kinh nghiệm cho các xuất bản phẩm tiếp theo của Tổng cục Thống kê.

Tổng cục Thống kê